

Трудно е да си представи човек по-трагично, по-наситено с ледена, почти мистична символика и по-екзистенциално обезкуражаващо събитие от трагедията в Смоленския лес.

Човешкият ум и човешкото сърце, паянтовата ни логика на преходни земни обитатели отказват да погледнат в зейналата бездна. Гибелта точно там и точно тогава на тези, познали много мъка през живота си достойни, блестящи – но и слаби и грешни, разбира се – полски наши братя ни се струва кошмарно чудовищна.

Вторачени в неумолимата сила на реалността, подсъзнателно сме склонни да предпочетем злодейска, отчайващо порочна, но - човешка - ръка зад катастрофата. Това би я направило все пак разбираема, поддаваща се на осъждане, на заклеяване и съпротива. Докато недостъпната за нашите възприятия и мерки отвъдна промисъл ни кара да стоим нямао слисани, стъписани, озадачени.

При това генезисът, свойствата и възможностите на управляващата Русия олигархично-гебистка групировка, хрониката на нейното властване са такива, че едва ли може да си въобразим сериозно престъпление срещу човечността и срещу човеците, на което тази клика да не би била способна.

И тъй като добре знаем колко наивно е да се допуска, че данните от разследването, напускащи зоната на московско-смоленския здрач, ще бъдат гарантирано достоверни, обективни, нефилтрирани и неманипулирани от властовите фактори, крачката към ирационалните конспиративни обвинения става малка и лесна.

Тези дни обаче често се случва да се питам какво ли рационално има в много от онова, с което медийните и политически канали бомбардират до омекване европейските потребителски мозъци.

Рационално ли е още преди да се е разнесъл димът над смоленското квази летище, още преди да са изстинали прословутите черни кутии, немските медии загрижено да заповтарят наученото от *сигурно място*, че загиналият президент бил накарал насила пилотите да кацат, ако ще и камъни да падат от небесата. Информация, която едва ли става по-достоверна от това, че и до сега я повтаря Лех Валенса...

Рационално ли е още на сутринта след катастрофата, големите медии в Германия да започнат слалом между почти безкритичното приемане на версиите за пилотска грешка или износеност на машината от една страна и деликатно усукване около оценките на

фигурата и политическия принос на покойния полски президент?

Рационално (и морално) ли е в деня след трагедията един от големите «либерални» всекидневници в Германия да отвори първата си страница с коментар, кулминиращ в заявлението, че «...умрелият вчера бе човек на вчерашния ден». Коментаторът със загрижен за съдбата на Полша тон описва Лех Качински като отхвърлен от действителността боец на Студената война, като човек на популистките лозунги за ред и право, като загубил всяка подкрепа в Полша ексцентрик, който се бил вторачил само в миналото и който от късоглед политически егоизъм пропилявал европейското бъдеще на Полша, защото поддържал имиджа на страната си като жертвен агнец на своите съседи...

Рационално ли е Световната служба на Би Би Си да посвещава часове от предаванията си през дните след трагедията за разговори в студиото и по телефона с поляци, които сякаш са си плюли в устата един през друг да призовават да се затвори най-последно грозната книга на миналото, да не се ровят костите, да плеснат с ръце руснаци и поляци и братски (по славянски?) да се прегърнат и поплачат.

Рационално ли е, както в това същото Би Би Си, така и в големите германски медии, тези дни водещ и обединяващ да бъде разнеженият възторг от жеста на Владимир Путин, който в смоленските лесове не само бил помогнал на полския премиер Туск да се надигне от земята, ами даже го прегърнал сърдечно и по мъжки. Изключителен и смел жест, без съмнение, особено от човека, на когото тукашните медии (рационално естествено) възлагат цялата си увереност, че щом той лично се ангажирал с разследването на катастрофата, истината ще излезе наяве бързо, акуратно и преди всичко убедително. Че ще се докаже безсмислието на всякакви «конспиративни» теории.

Също толкова, ще добавя от себе си, колкото излезе наяве истината и в други подобни случаи, с чието разследване Путин се беше ангажирал лично: взривовите на жилищните блокове в Русия през есента на 1999 г., терористичните атаки в театъра «Норд Ост», в Беслан, в московското метро и пр. и пр.

Дотук за рационалното. А сега за нещо наистина ирационално. И в седмиците преди трагедията, и след това, повечето от западните медии, които следя, формираха два противостоящи си модела на отношение към Катинската трагедия, повече от 60 години след комунистическото престъпление. Единият – на официалното, церемониално честване с участието на Туск и Путин и вторият – на "непримиримите и екстремни полски националисти", чийто символ трябваше да стане поменът в присъствието на президента Качински.

При това симпатиите на немските медии (но това важи с не по-малка сила и за най-авторитетната световна медия - Би Би Си) съвсем непринудено преминават във възторг пред историческия жест на помирение, на който се били решили двамата премиери. Както анонимни репортери, така и именити коментатори и дори политици от ранг тълкуват присъствието на Путин на Катинското гробище като символично, та даже

историческо.

Къде пряко, къде между редовете то се противопоставя на твърдоглавата позиция на «човека на вчерашния ден» Лех Качински. Той бе предпочел да помене мъченически избитите в присъствието на техни близки, на стари емигранти, на последния президент в изгнание на стара Полша Качоровски, на основателката на Солидарност Анна Валентинович... По логиката, внушавана и от цитираната усилено из Европа Адаммихникова «Газета виборча», от второто честване не можеше да се очаква друго освен конфронтация и пещерно-антикомунистически обвинения,. Една невъзможна мисия на невъзможен президент.

Станалият посмъртно известен текст на неговата реч убедително опроверга тези прогнози. Но той по същината си, макар и на съвсем друго ниво, потвърждава, че мисията на Лех Качински в Катин, мисията на истинските полски патриоти – които винаги са били преди всичко европейци! – че тази мисия днес бе наистина Mission impossible.

И тя бе и е невъзможна, защото политико-психологически Европа днес е по-близка не до онази Европа, замислена от нейните бащи-създатели през 1950 г., а до Европа на Мюнхен 1938 година.

Днешна Европа се прехласва от прегръдката на Доналд Туск с временно изпълняващия длъжността премиер на Русия и вижда в нея начало на тъй желаното помиряване на вечните противници. Мирът, дружбата и сътрудничеството са хубави работи. По същество никой не би могъл да има нещо против тях. Страшно става когато заради краткосрочни ползи се забравя кой и какъв е човекът, с когото се здрависва, прегръща и помирява сговорчивият пан Доналд.

Не е нужно да се връщаме далеко и да припомним ранната кариера на экс-подполковника от КГБ Владимир Путин. Това, което не би трябвало да бъде забравяно и за миг е, че прегръщащият се с просълзени очи пред Катинския мемориал носи пълната отговорност за превръщането след 1999 г. на Чечения пред очите на целия свят в земен ад. По време на неговата неограничена власт в Чечения бяха избити десетки хиляди деца, стотици хиляди мирни граждани бяха прогонени от домовете им и изтезавани с методите на прословутата азиатска жестокост. Чеченските градове бяха превърнати от руската армия в копия на следвоенния Дрезден. Ако има съвременни политици, за които може да се каже, че ръцете им са буквално обагрени в кръв, Владимир Путин заема почетно място в тази зловеща редица.

По времето, когато днешният руски премиер консолидира властта си и я превърна в де факто лична, бяха убити брутално и назидателно тримата най-ярки и непримирими негови критици – Анна Политовская, Александър Литвиненко и Сергей Юшенков. Четвъртият – Михаил Ходорковски бе пратен в затвора със средновековна отмъстителност след скалъпен по всички правила на показателните съдилища процес.

Под управлението на същия, развълнувано и втрещено вглеждаш се в очите на полския

си колега, властелин, в Русия независимостта на медиите бе превърната във фарс, политическата опозиция маргинализирана, а гражданските движения парализирани с помощта на драконови законови мерки. От години свободата на словото и манифестациите се погазва с милиционерски ботуши и разгонва с палки при всеки опит за публични политически прояви, негодни на Кремъл.

Извиняващият се днес за Катин възстанови в Русия стария химн на Съветския съюз, призова учители и учени да не допускат клевети за миналото на героичната им родина под властта на Сталин и е един от отговорните за по сталински бруталната агресия срещу съседна Грузия.

Помнейки за газа и нефта, чийто централен разпределителен кран се намира в мазето на Кремъл, Европа съзнателно или не, гузно или не, но ефективно и срамно забравя всичко останало, изредено по-горе.

Лех Качински помнеше и знаеше. И не желаше да участва в помен за Катинските мъченици заедно с този човек и под режисурата на този режим.

Затова и мисията му бе невъзможна.